

Az Endrődi Szent Imre templom

Gyomaendrőd endrődi (nyugati) részén magasodik a történetében a XV. századra visszatekintő Szent Imre templom.

Tartalomjegyzék

Templom adatai
Története
Harangjai
Szent Imre
A templom plébánosai
Források

Cím: Gyomaendrőd, Fő utca
Védőszent: Szent Imre herceg
Alapköletétel: 1798. nov. 8.
Templommegáldás: 1804. nov. 5.
Véglegesen elkészült: 1805. máj. 30.

A templom története

Endrőd történetében a XV. század közepéről származó feljegyzések 33 nemesi családot említenek. A tatár és török támadások azonban annyira megsabdalták a lakosságot, hogy egy 1723-ból származó adománylevél már csak pusztaként említi Endrőd területét. A báró Harruckern János György tulajdonát képező Körös-parti területre számos család költözött. A korábban meglévő templom a XVIII. század második felében adományokból helyre lett állítva. Mivel ez a templom a Körös áradásai ellen védtelen helyre épült, egy új templom felállítása vált szükségessé, aminek alapját 1798. november 6-án tették le. Az új templomot 1804. november 5-én, Szent Imre búcsúünnepén Majzik János kunszentmártoni esperes plébános áldotta meg. 1824. május 9-én Vurum József nagyváradai püspök consecráta a templomot és a főoltárt; és elhelyezte szent Crescens, Ince és Vincencia vértanúk ereklyéit. 1904-ben (a templom fennállásának centenáriumán) új tetőszerkezetet és vörösréz burkolatot kapott. Július 3-án a helybeliek ritkaságszámba menő ünnepe keretében új aranyozott kereszt és gömb került a torony csúcsára. Az oroszok 1944. októberében vonultak be a községbe. Az elkövetkező harcok során a templomot, a színes ablakokat és az orgonát nagy károk érték. A vörösréz födémet, az északi oldali órát lövések tették tönkre, a harangokat gránátalálat repesztette meg. 1948-tól a hívek a romokat eltakarították és hozzáláttak a helyreállítási munkálatokhoz, amit 1964-ben fejeztek be. 1971 és 77 között korszerűsítés keretében szereltették be a padfűtést és a hangosító berendezést.

A templom harangjai

Az új templom tornyában 1816-os adatok szerint öt harang működött: 18 mázsa 70 fontos, 8,08 mázsás, 4 mázsás, 1,38 mázsás és 48 fontos. 1916-ban rendeletet adtak ki a hadi kincstár részére lefoglalandó harangokról. Az endrődi templomharangok rekvirálására 1917. májusában került sor. A szeretett harangzúgást május 13-án hallották utoljára a falubeliek, másnap a katonák hozzáfogtak a levételükhöz. A teljes eltávolítás három napba telt, és a harangokat a hívők és a falu apraja-nagyja zokogva csókolta, majd virágfüzérékkel

koszorúzva kísérte a gyomai vasútállomáshoz. Az öt harangból négy rekvirálásra került, egyetlen maradt csupán a helyén. Íme egy részlet Újházi Miklós endrődi kántor harangbúcsúztatójából:

„De most látva, hogy szét hulltunk,
Hogy mivé lett boldog múltunk,
Talán a harang is érez,
S elhagy minket, a honé lesz.

Fiainkat hűn követve,
Megy a halál fergetegbe,
Hogy ki tudja melyik tájon
Erős oltalmunkra álljon.”

A négy hiányzó harangot 1923-ra sikerült pótolni, viszont a II. világháborúban szintén elvittek két harangot és az itthon maradottak is megsérültek a lövöldözések alatt.

A jelenlegi harangok a következők (2001-ben leolvasva):

1100 kg súlyú nagyharang, rajta István király látható

550 kg súlyú középharang, rajta Jézus Szíve

80 kg súlyú kisharang, lélekarang, rajta Szent István a koronával

Szent Imre

Szent Imre herceg Szent István király és Gizella fia volt, akit Szent Gellért tanított latinra, szónoklattanra és filozófiára. A fiatal herceg kiváló tanuló volt, sokat imádkozott. Jó hadvezetési tehetséggel bírt, amit bizonyított a győri csatában, melyet II. Konrád ellen vezetett. Halálát szenvedélyes vadászkedve okozta, 1031-ben egy vadászat alkalmával egy vaddisznó halálos sebet ütött rajta.

A templom plébánosai

1. Pochuch Imre 1717-1733
2. Szatnkovics János 1733-1753
3. Lapcsánszki György 1753-1761
4. Negyelák György 1761-1764
5. Lányi Mihály 1764-1772
6. Pálffy Sámuel 1772-1780
7. Barits Valentin 1780-1785
8. Bikály Péter 1785-1788
9. Homonnai Zsigmond 1789-1796
10. Jánosy József 1796-1805
11. Csák Ferenc 1806-1816
12. Kricsfalusy Ferenc 1816-1826
13. Lábos János 1826-1840
14. Huzly Károly 1840-1852
15. Schiefner Ede 1852-1889
16. Dobos Lajos 1889-1889
17. Grócz Béla 1889-1900
18. Zelinka János 1900-1922
19. Csernus Mihály 1922-1946
20. Libór István 1947-1952

- 21. Révész István 1952-1966
- 22. Mátai-Tóth József 1966-1971
- 23. Marosvári Pál 1971-1977
- 24. Tímár Mihály 1977-1982
- 25. Réthy István 1982-1989
- 26. Iványi László 1989-2012
- 27. Czank Gábor 2012-

Az Endrődi Szent Imre templom

Nepomuki Szent János szobra a templom előtt

Templombelső az oltárral

Lehoczky Pál kronosztichonja a bejárat fölött 1806-ból

Források:

1. Iványi László: 200 éves az Endrődi Szent Imre templom, Szent Imre Plébánia, Gye., 2004
2. www.gyomaendrod.com
3. http://hu.wikipedia.org/wiki/Szent_Imre